

• **виразно стверджувальні** («Дулеба вже накерувався...») (Фактор Тернопільщини, 28.03.16), «У Бережанському районі – найздоровіші мешканці» (Фактор Тернопільщини, 24.11.15), «Тернопільська лікарня №2 – лікарня, доброзичлива до дітей» (Фактор Тернопільщини, 18.11.15).

Можна стверджувати, що в текстовому просторі онлайн-видань «Про все», «Тернопільські гарячі новини» та «Фактор Тернопільщини» компоненти заголовкового комплексу формують специфічну архітектонічну модель.

Заголовки в інтернет-ресурсах конкретні, яскраві, образні, свіжі, точно передають зміст матеріалу. У заголовках, залежно від мети і потреби, автори публікації досягають лаконічності, інформативності та експресивності за допомогою найрізноманітніших видів експресивно-емоційного обрамлення, оновлення різних загальнономовних стандартів, сталих словосполучень, фразеологізмів, використовуючи варіювання їхньої семантики і структури, особливості сполучуваності слів, різних типів синтаксичних конструкцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григорян М. В. Пособие по журналистике / М.В. Григорян. – М. : Центр экстремальной журналистики, 2007. – 194с.
2. Желтоногова Т. Заголовок як компонент структури українського поетичного тексту: автореф. дис. ... канд. філол. наук / Т. Желтоногова. – Кіровоград, 2004. – 19 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : [підручник]. – 2-ге вид., перероб. і допов. / В.Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. – 3-тє вид., доп. і поліпш. / І.Л. Михайлин. – К. : ЦУЛ, 2002. – 284 с.
5. Перша трійка результатів пошуку збирає 58% переходів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.mediasapiens.kiev.ua/material/2376>. 34
6. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: [Практичний посібник]. – 2-ге вид., стереотипне / М.С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2006. – 560 с.

Данилевич А.

Науковий керівник – проф. Поплавська Н.М.

ОБРАЗ УКРАЇНИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ПРЕСІ

Актуальність теми. Українська тематика в зарубіжній пресі представлена ще з часів краху радянської держави. Однак доволі довго вона була вкрай обмеженою. Україна слабо ідентифікувалася як окрема самостійна держава як у розумінні видавців, так і читачів. Зрушення настали після народних виступів, які увійшли в історію як Помаранчева революція і Революція гідності. Від тоді провідні світові видання стали приділяти значну увагу суспільним, економічним і політичним змінам в Україні та розмірковувати про майбутнє держави.

У сучасному українському журналістикознавстві дослідження німецької преси є досить популярною темою. Прикладом можуть послужити праці Білоус О. М. «Типологія газетної періодики сучасної Німеччини», «Інформаційна модель сучасної аналітичної преси Німеччини», В.В.Мальцевої «Ринок економічної інформації Німеччини» і «Frankfurter Allgemeine Zeitung» - одне з найвпливовіших видань у світі» та інші. Поширеними і продуктивними для наукового осмислення темами є також типологія, специфіка та історія німецьких газетних видань, особливості висвітлення економічної проблематики, зокрема на прикладі «Frankfurter Allgemeine Zeitung» як одного з провідних економічних ЗМІ у світі. Проте незаслужено поза увагою українських науковців залишається комплексне вивчення давно назрілої теми образу України та способів його творення на шпальтах німецької преси.

Варто зазначити, що окремі дослідження з цієї проблематики існують як в українській, так і німецькій науці. Так, у монографії Сузання Шпан«Образ України в Німеччині - роль російських мас-медіа. Як Росія впливає на німецьку громадськість» проблема розглядається під кутом зору вивчення сірої зони між журналістикою і пропагандою. У книзі йдеться про те, наскільки легко в Україні та Німеччині одне з основних прав - право на свободу преси та інформації - піддається маніпулюванню. Російську систему впливу на громадську думку й на творення образу України німецька дослідниця характеризує так: «Vor dem Hintergrund des Ukraine-Konflikts intensiviert Russland seine Informationspolitik in Deutschland: Russische Staatsmedien werden massiv ausgebaut, gleichzeitig wird ein Netz an deutschen Kooperationspartnern, russischen und deutschen Experten und Unterstützern geschaffen, die russische offizielle Positionen in den deutschen Medien verbreiten und damit das Ukraine-Bild in der Öffentlichkeit prägen»[1, с.8]. «На фоні українського конфлікту Росія посилює свою інформаційну політику в Німеччині: російські державні ЗМІ масово розширюються, в той же час створюється мережа німецьких партнерів, російських і німецьких експертів, поширюється офіційна позиція Росії в німецьких ЗМІ і тим самим формується російський образ України» (переклад наш - А.Д.). Головне питання дослідження - міра ефективності маніпуляцій.

Мета роботи - визначити сутність і тематичну структуру контентного наповнення образу України в надрегіональних німецьких газетах «Frankfurter Allgemeine Zeitung» і «Die Welt» у період з жовтня 2015 року по квітень 2016 року.

Досягнення зазначеної мети передбачає розв'язання таких завдань:

- простежити специфіку німецької газетної періодики та визначити місце української тематики на її шпальтах ;
- проаналізувати контентні атрибути формування масмедійного образу України;
- дослідити особливості висвітлення політичних, соціальних, економічних, історичних і культурних проблем в Україні та визначити їх пріоритетність;
- окреслити тенденції формування образу України та прийоми впливу на свідомість німецької аудиторії.

Позитивною тенденцією останнього часу є те, що на зміну ігноруванню українських подій, української політики та України як самостійної незалежної європейської держави прийшла зосереджена зацікавленість з боку західних ЗМІ, на шпальтах яких чітко простежуються політичні дискусії та боротьба за достойний імідж нашої країни.

До таких ЗМІ, безумовно, належать «Frankfurter Allgemeine Zeitung» та «Die Welt». Ці дві газети відрізняються одна від одної за адресністю аудиторії, тиражами й за кількістю власних видань. Але обидві є якісними виданнями, розрахованими на політичний і економічний істеблішмент країни.

Розміщення публікацій української тематики на шпальтах німецьких надрегіональних газет «Frankfurter Allgemeine Zeitung» та «Die Welt» є неоднорідним: якщо часом протягом певного періоду немає жодних повідомлень щодо України, то згодом з'являється значна кількість контенту, присвяченого українському питанню. Зумовлено це насамперед тими подіями, що відбуваються в нашій державі (економічні зміни, суспільні рухи, політично-соціальні реформи), а також змінами в міжнародних відносинах та тією роллю, яку відіграє в них Україна. З історичного погляду, активізація публікацій про Україну відбулася в кінці 2004 року, після чого спостерігається сталий інтерес до України в німецьких ЗМІ [2], [3].

Україна в концепції видань - це країна, яка відстоює свою свободу та незалежність, як країна, територія якої має дуже вигідне та важливе економічне та геополітичне положення. Саме тому українські події тут досить часто потрапляють у коло інтересів та проходять через ряд інтерпретацій. Їх висвітлення набуває певного відтінку, тобто особливої специфіки, створюваної регіональними, політичними та культурно- інформаційними чинниками. Так поступово формується уявлення про Україну, виникає її образ. Останній своєю чергою сприяє вирішенню питання інтеграції у транснаціональний симбіоз: економічний та науковий розвиток, державна безпека і здійснення демократичних перетворень [1, с. 115].

У значній частині публікацій Україна згадується лише принагідно, в контексті матеріалів, основним семантичним навантаженням яких є повідомлення про події у світі загалом або про події в конкретній країні. Однак, навіть повідомлення такого типу створюють інформаційні приводи, що сприяє популяризації країни. З іншої сторони - смислове навантаження публікації може автоматично перейти на уявлення про Україну. Тому у випадку негативних повідомлень автоматично спотворюється й український імідж.

Ще п'ять років тому німецькі читачі могли нічого не знати про Україну, або знати уривками— окремі футболісти, боксери, Чорнобиль, інколи — Помаранчева революція. Нас сприймали осколком СРСР, провінційною Росією. Тепер уже знають, що це точно не Росія. З'явилася певна репутація й тепер потрібно з нею працювати.

Німецька надрегіональна газета «Frankfurter Allgemeine Zeitung» в цілому підтримувала позицію уряду Німеччини щодо врегулювання ситуації в Україні політико-дипломатичним шляхом. На думку журналістів, Україна не може залишатися «сірою зоною» між Росією та ЄС, а її майбутнє не може розглядатися в категоріях «сфер впливу» [1, с.6].

Висновок. Дослідження контенту означених німецьких газет дозволяє зробити висновок, що у формуванні образу України в свідомості німецьких читачів перевага надається короткому інформуванню про значущі події, що відбуваються в державі. Подача інформації саме у такій формі обумовлена передусім тим, що у німецькій масовій свідомості ця відносно молода держава стала популярною зовсім недавно. Тому вузька поінформованість місцевого читача потребує насичення передусім фактами з українського політичного, економічного, суспільного, культурного, спортивного життя.

Географічно увага медіа зосереджувалася на подіях у Донецькій та Луганській областях. Помітно зросла увага до Криму (мережа електропостачання, утиски та переслідування окупаційною владою кримських татар та українських активістів тощо).

Висвітлювалися переважно такі теми:

- торгівельні та енергетичні війни за участі Заходу, України та РФ;
- дипломатичні зусилля з деескалації кризи в Україні;
- ситуація та перебіг подій в зоні АТО;
- виконання Мінських домовленостей;
- участь Росії в конфлікті на сході України;
- українське питання на саміті НАТО в Уельсі, Великобританія;
- хід розслідування катастрофи літака рейсу MH17;
- питання свободи Савченко;

- 30 років Чорнобильської аварії.

Досліджувані газети залишаються в Німеччині одним із небагатьох засобів творення образу України через інформування про події. Можна сміливо стверджувати, що німецька преса віддзеркалює для своєї аудиторії тільки найважливіші та найцікавіші події, які відбуваються в Україні, тим самим тримаючи німецьку аудиторію «у курсі українських справ». Завдяки цьому формується фрагментарне уявлення України, але аж ніяк не цілісна всебічна картина політичного, економічного та культурного життя нашої держави. Вибір інформації залишається обумовленим певними існуючими стереотипами, сформованими в тому числі й під впливом російської пропаганди. А відтак образ нашої держави в уяві німецького суспільства не зовсім відповідає дійсності, є однобоким, а місцями викривленим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Spahn S. Das Ukraine-Bild in Deutschland: Die Rolle der russischen Medien. - Hamburg: Verlag Dr. Kovac, 2016. - 186 с.
2. «Frankfurter Allgemeine Zeitung» за період з 12.10.2015 по 28.04.2016 р.р.
3. «Die Welt» за період з 12.10.2015 по 28.04.2016 р.р.